

ZATWIERDZAM

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej
gen. brygadier Andrzej Bartkowiak
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

**KOMENDA GŁÓWNA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**

MODUŁ PSYCHOEDUKACYJNY:

PRZEMOC W RODZINIE

Warszawa 2023

Opracowanie merytoryczne – psychologzy Państwowej Straży Pożarnej:

- ✓ mł. kpt. Joanna Jaskot, KW PSP Rzeszów
- ✓ Anna Kacperczyk, KW PSP Łódź

Opracowanie na podstawie programu szkolenia doskonalącego dla kadry kierowniczej i dowódczej Państwowej Straży Pożarnej „Przemoc w rodzinie”. Warszawa 2017 r.

Konsultacja:

- ✓ psychologzy Państwowej Straży Pożarnej:
- ✓ Magdalena Stajszczak, Naczelnik Wydziału Wsparcia Programowo – Metodycznego w Biurze Edukacji Komendy Głównej PSP.

1. Oczekiwane rezultaty

Założeniem modułu jest uwrażliwienie kadry kierowniczej i dowódczej PSP na problem przemocy w rodzinie, której sprawcami lub ofiarami mogą być ich współpracownicy i podwładni, wskazanie na konsekwencje przemocy w rodzinie oraz możliwości organizowania profilaktyki i profesjonalnej pomocy w tym zakresie.

2. Grupa docelowa i uczestnicy

Moduł przeznaczony jest w szczególności dla kadry kierowniczej i dowódczej Państwowej Straży Pożarnej.

W zajęciach powinni uczestniczyć: komendanci wojewódzcy Państwowej Straży Pożarnej i ich zastępcy, komendanci szkół Państwowej Straży Pożarnej i ich zastępcy, naczelnicy wydziałów komend wojewódzkich i szkół Państwowej Straży Pożarnej oraz ich zastępcy, komendanci powiatowi / miejscy Państwowej Straży Pożarnej i ich zastępcy, dowódcy jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP i ich zastępcy.

W zajęciach mogą również uczestniczyć dowódcy zmian i ich zastępcy z jednostek ratowniczo-gaśniczych, a także strażacy Państwowej Straży Pożarnej w sytuacji wystąpienia na ich zmianie służbowej problemu przemocy w rodzinie.

Wskazana liczebność grupy do realizacji zajęć – do 20 osób.

3. Zalecenia i wskazówki metodyczne

- a. Zajęcia prowadzone są przez psychologa zatrudnionego w Państwowej Straży Pożarnej. Zajęcia może współrealizować również specjalista z dziedziny prawa.
- b. Zajęcia należy prowadzić w formie interaktywnej, obejmującej m.in.: wykład, dyskusje, materiały filmowe, ćwiczenia oraz trening umiejętności.
- c. Pomieszczenie do prowadzenia zajęć powinno być dostosowane do liczebności grupy, wyposażone w tablicę lub flipchart, rzutnik, komputer z dostępem do Internetu i głośniki.
- d. Realizując zagadnienia dotyczące rozpoznania, interwencji, pomocy w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie warto, by prowadzący odnosił się do konkretnego przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie i przeprowadził ćwiczenie, które pozwoli wstępnie ocenić skalę problemu, zaplanować konieczne działania oraz przygotować ofertę pomocy dla ofiary i sprawcy przemocy.
- e. Prowadzący zajęcia powinien przygotować dla uczestników wykaz miejsc, w których oferowana jest profesjonalna pomoc dla osób doświadczających przemocy domowej.
- f. Czas przewidziany na realizację tematu – 4 godziny dydaktyczne.

4. Treści i zagadnienia

Przemoc w rodzinie – uwarunkowania, przebieg, skutki

Poruszane zagadnienia:

- pojęcie przemocy w rodzinie,
- rodzaje przemocy,
- różnice między przemocą a agresją,

- mity na temat przemocy i ich wpływ na sytuację i funkcjonowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- cykle przemocy – poszczególne fazy,
- pojęcie „miodowego miesiąca” i konsekwencje z nim związane,
- teoria wyuczonej bezradności,
- wpływ doświadczanej przemocy w rodzinie na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne osoby dorosłej;
- formy przemocy stosowanej wobec dzieci,
- wpływ doświadczanej przemocy w rodzinie na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne dziecka,
- konstruktywne sposoby na radzenie sobie z emocjami.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu uczestnik powinien:

- wyjaśnić pojęcie przemocy w rodzinie,
- wymienić rodzaje przemocy i podać ich przykłady,
- omówić różnice pomiędzy przemocą a agresją,
- podać przykłady mitów na temat przemocy w rodzinie i omówić ich wpływ na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne ofiar przemocy,
- wymienić cykle przemocy i omówić ich poszczególne fazy,
- wyjaśnić pojęcie „miodowego miesiąca” i omówić konsekwencje z nim związane,
- omówić teorię wyuczonej bezradności i jej wpływ na funkcjonowanie człowieka,
- omówić wpływ doświadczanej przemocy w rodzinie na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne dorosłych,
- wymienić formy przemocy stosowanej wobec dzieci i omówić ich wpływ na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne dziecka,
- podać konstruktywne sposoby radzenia sobie z emocjami.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – rozpoznanie, interwencja, pomoc

Poruszane zagadnienia:

- obowiązujące przepisy i procedury,
- rola i odpowiedzialność przełożonego w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- pomoc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (instytucje, specjaliści).

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu uczestnik powinien:

- podać przykłady sytuacji, mogące świadczyć o występowaniu przemocy w rodzinie,
- wyjaśnić potrzebę i obowiązek reagowania na przejawy przemocy w rodzinie,
- wyjaśnić rolę i odpowiedzialność przełożonego w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- zaplanować działania i przeprowadzić interwencję wobec współpracownika / podwładnego, podejrzanego o stosowanie przemocy w rodzinie,
- wskazać dostępne miejsca pomocy dla osób doświadczających przemocy, jak i osób stosujących przemoc.

LITERATURA

1. Badura-Madej W., Dobrzyńska-Masterhazy A., „Przemoc w rodzinie – interwencja kryzysowa i psychoterapia.” UJ Kraków 2000.
2. Bińczycka J., „Między swobodą a przemocą w wychowaniu”. Kraków Impuls 1997.
3. Fortuna P., Łaguna M., „Przygotowanie szkolenia, czyli jak dobry początek prowadzi do sukcesu.” GWP 2009.
4. Gilliland B., James R., „Strategie interwencji kryzysowej.” PARPA 2004.
5. Herman J. L., „Przemoc – uraz psychiczny i powrót do równowagi.” GWP 2004.
6. Herzberger S.D., „Przemoc domowa: perspektywa psychologii społecznej.” PARPA 2002
7. Kozak A., Łaguna M., „Metody prowadzenia szkoleń – czyli niezbędny trenera.” GWP 2009.
8. Madanes C., „Przemoc w rodzinie. Psychoterapia sprawców i ofiar.” GWP 2003.
9. Mellibruda J., „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.” IPZ 2011.
10. Pospiszył I., „Przemoc w rodzinie.” Warszawa. WSiP 2000.
11. Pospiszył I., „Razem przeciw przemocy.” Wydawnictwo Akademickie Żak 1999.
12. Spurek S., „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie: komentarz.” Warszawa. Wolters Kluwer Polska 2012.
13. Urban M., „Niekonwencjonalne metody szkoleniowe – czyli jak uatrakcyjnić zajęcia.” GWP 2010.
14. Widera-Wysoczańska A., „Mechanizmy przemocy w rodzinie: z pokolenia na pokolenie.” Warszawa. Difin 2010.